

DUPĂ DESCHIDEREA STAGIUNII

Ni s-a părut firesc să cunoaștem la început de stagiune startul: piesele de deschidere, condițiile de realizare, pregătirea generală a repertoriului. La București, stagiunea s-a inaugurat sub semnul turneelor internaționale și al marilor montări. Moartea lui Danton (Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”), Richard II (Teatrul Mic), Henric al IV-lea (Teatrul „C. I. Nottara”) reprezintă etape importante în viața teatrelor respective, rezultatul unor îndelungate luni de concepție și efort. Teatrul de Comedie, în turneu în Cehoslovacia, în Republica Democrată Germană și în Republica Federală Germană, Teatrul Național, în schimb de vizite cu Teatrul „Jozsef Attila” din Budapesta și, mai departe, în turneu la Viena, continuă un tradițional proces de cunoașteri reciproce, marcînd totodată noi momente de afirmare a culturii noastre teatrale peste hotare.

Se observă, așadar, dintru început, preocupări majore în cadrul principalelor teatre din Capitală. Din păcate, piesa românească ocupă în această configurație o tratare mai puțin spectaculoasă. Fidelă propriei sale tradiții, prima scenă a țării a prezentat prelucrarea romanului „Ciocoi vechi și noi”, de Nicolae Filimon, sub semnătura lui Adrian Maniu și Ion Pillat. Pe afișe mai întîlnim anunțate două debuturi, ine-

gale ca valoare: Neîncredere în foișor de Nelu Ionescu, la Teatrul Muncitoresc C.F.R., și Inelul lui Jupiter de Adrian George Grecu, la Teatrul „Barbu Delavrancea”. La data scrierii acestor rânduri (14 octombrie), porți închise găsim la Teatrul pentru copii „Ion Creangă” și vechi reluări la Teatrul „Tândărică”. După cum se vede, gongul nu bate în același timp pentru toată lumea.

În teatrele din țară, cortinele s-au ridicat de asemenea într-o aproximativă simultaneitate. La aceeași dată, în numeroase orașe: Galați, Ploiești, Bacău, Pitești, Sibiu, Craiova, Botoșani, publicul n-a avut încă prilejul să se întâlnească cu teatrul său. Inegalitatea în încheierea vacanței s-a continuat cu o inegalitate de eforturi și de exigențe.

În majoritatea teatrelor, deschiderea stagiunii a fost marcată de dramaturgia românească: drame istorice clasice (Răzvan și Vidra — Tg. Mureș; Viforul — Turda), recenta piesă Io, Mircea Voievod (pe mai multe scene), evocarea Căruța cu paiațe de Mircea Ștefănescu (Teatrul Național „Ușile Alecsandri” din Iași). Mai firavă la aceeași oră, deși s-a arătat mult promisiță, se înfățișează prezența lui Alecsandri și Caragiale. Doar Naționalul din Cluj a pregătit O noapte furtunoasă, iar pe autorul Chiriței îl întâlnim cu o singură și aceeași operă, Sînziana și Pepelea la două teatre: Brașov și Brăila. Un loc precumpănitor îl ocupă lucrările din literatura anilor interbelici și dramatizări pe texte epice clasice: Cocoșul negru de Victor Eftimiu (Craiova), Omul cu mîrtoaga de G. Ciprian (Baia Mare), Mitică Popescu de Camil Petrescu (Tg. Mureș), Visul unei nopți de iarnă de T. Mușatescu (Petroșani și Pitești), apoi Harap Alb, după Creangă (Birlad), Stana, după Agîrbiceanu (Sibiu).

Dramaturgia românească de actualitate este reprezentată prin piesele Moartea unui artist la Arad și Simple coincidențe la Tg. Mureș (maghiar), ca și printr-un mănunchi de lucrări inedite: Vara imposibilei iubiri de D. R. Popescu (Cluj), Neîncredere în foișor de Nelu Ionescu (Iași), Anonime de Al. Voitin (Botoșani), Țepeș Vodă de M. Lerian (Galați), Burlacii de G. Carabin (Petroșani), Jocul adevărului de Sidonia Drăgușanu (Reșița), Afară-i vopsit gardu', înăuntru-i leopardu' de Alecu Popovici (Piatra Neamț). Vom analiza în numerele viitoare calitatea lor. Titlurile pomenite mai sus vorbesc despre o prezență modestă a lucrărilor de vîrf ale scrisului nostru dramatic, manifestînd o vădită zgîrcenie în eforturile spre noi valorificări. Cît privește reluările, nu credem că „stocul” este chiar epuizat, pentru a ne arăta satisfacți cu cîte se oferă.

Urem să credem că această deschidere, oarecum timidă, nu este decît un exercițiu „de încălzire” și că, în curînd, vom asista, dacă nu la performanțe pe întreaga hartă teatrală, în orice caz la cîteva probe creatoare concludente. Desenarea concluziilor o socotim de aceea prematură.

În altă ordine de idei, se pare că unele din problemele puse în discuția Consiliului teatrelor în vara trecută nu și-au găsit rezolvarea pretutindeni și pe de-a-ntregul. Fluctuația, mișcarea necoordonată a transferurilor, dislocarea unor colective, și mai ales penuria unor directori de scenă calificați, în măsură să asigure un climat creator real și de omogenă ținută, persistă și afectează în continuare buna desfășurare a producției artistice. Nu vorbim de realități obiective și deci trecătoare, cum e cazul sălilor în reparație la Piatra Neamț, Pitești, Baia Mare, ci de persistențe inexplicabile în întîrzieri și în slabă orientare. Teatrul din Birlad, după judicioasa reprezentare a dramatizării lui Harap Alb, anunță pentru prima parte a stagiunii lucrări de minimă rezistență: Naufragiații de Ștefan Berciu și O mișcare greșită de Virgil Stoenescu. Teatrul din Petroșani e pus în imposibilitatea unui ritm de muncă susținut, prin lipsa directorilor de scenă; regizori caută și teatrul din Pitești... Dar, despre toate acestea mai tîrziu. Deocamdată, în paginile care urmează, un prim tur de orizont în scenele și culisele cîtorva teatre.